

summen, hvorimod den ikke skulde indbetales, eller kun en Deel deraf forsafde, isald han ikke overlevede Konen. Men dette Forslag blev forkastet, og det er egentlig Forkastelsen af det, der har bragt mig til at fremkomme med det nærværende Lovforslag, som gaaer ud paa, at det hele Forhold skal heves, at det skal være en Enke tilladt at tage en Mand, men ikke en Fæster; han skal ved Giftermaalet med hende kun blive hendes Mand og nyde hendes Retigheder, saalænge hun ved sit Liv kan hævde dem, og efter hendes Død skal han gaae fra Gaarden, dersom han ikke i Mellemtiden har kunnet affinde sig med Herskabet. Derved vil Contractsforholdet med Herskabet blive skillet paa en billigere Fod, og derved vil man ikke paalægge en Sædelighedstvang, en Evang, som hans Sædelighed vil paaføre ham mod hans Pengepung, derved vil man ikke bringe Præsterne, som ere forpligtede til at opretholde Sædeligheden, til at drive Manden ind i en Hazardcontract.

Det er Formaalet med denne Lov. Jeg tænker nu vel, at man vil sige: „i et Dieblif, hvor vi ere i Gang med, om muligt, at affkaffe hele Fæstevæsenet, eller idetmindste med at give et Stød til det, for at det kan høre op, er det ikke den rette Tid at foreslaae Forandringer af denne Art i Fæstelovgivning“ (Mourier: Hør!). Det ærede Medlem her ved Siden af mig siger „Hør!“ og derefter regner jeg paa hans Understøttelse for Loven, naar vi først komme ud over dette Punkt. For at bevise, at her ingen Vanstuelighed er, skal jeg forpligte mig til, saasnart Fæsteloven gaaer igjennem i denne Sessjon, at tage mit nærværende Lovforslag tilbage, men paa den anden Side haaber jeg, at min ærede Naboe, isald han ikke skulde ville understøtte mig i at faae Fæsteloven ført igjennem paa en skikkelig Maade, idetmindste vil hjælpe Konerne til at kunne faae Avlsbrugere til Mand. Jeg troer saaledes at have gjort Lovens Betydning og Indhold klart. Der kan maaskee i dens Enkeltheder være Noget at rette, men det vil kunne skee ved den næste Behandling. Jeg skal ikke opholde Thinget længere med at forklare Loven; jeg haaber viss, at det vil understøtte mig i at faae den til anden Behandling.

Mourier: Forsaavidt det Lovforslag, som den ærede Rigsdagsmand, der nylig satte sig, saa varmt anbefalede, er affattet, som om det alene tilsigtede en Forandring i Slutningen af Lovens 3-13-4, der bestemmer, at, naar en Fæsters Enke vil giftes, skal Den, som hende ægter, fæste Gaarden af Herskabet, forend han drager i den, da skal jeg foreløbigt bemærke, at Redactionen for saa vidt turde være mindre heldig; thi Forslaget gaaer ogsaa ud paa at forandre den foregaaende Deel af Artiklen, som indeholder, at efter Bondens Død maa hans efterladte Hustru uden Indfæstning besidde Gaarden med al dens Tilliggelse, saalænge hun sidder Enke og retter sig efter det, som om Bonden forekrevet staaer. Dette er den egentlige Hovedbestemmelse, og det Paafølgende er kun en Folgeslutning deraf, en Tydeliggjørelse af det, der ligger i den første Deel af Artiklen; men den Indskrænkning, som er betegnet ved Ordene: „saalænge hun sidder Enke“, gaaer Forslaget ogsaa ligefrem ud paa at ophæve. Denne Bestemmelse, at Enken efter Fæsterens Død kan forblive ved Fæstestedet, saalænge hun hensidder Enke, er ikke Noget, der allerede følger af Begrebet om Livsfæste; det har neppe heller været saaledes i de første Tider, da Livsfæstet kjendtes, men har efterhaanden udviklet sig af dette Slags Fæste, og har allerede, forend Christian den Femtes Lov udkom, bestaaet ifølge ældre Lovbud, hvorfra det er gaaet over i Landsloven, og gaaer derefter gjennem den hele følgende Fæstelovgivning; navnlig har det faaet Bekræftelse ved den bekjendte Forordning af 19de Marts 1790. At Enken ogsaa kun har Ret til at beholde Fæstet, saalænge hun forbliver ugift, ligger ikke blot tydeligt i Lovens Ord, men er fremdeles udtrykkeligt tilkjendegivet i en longelig Resolution af 1791, og er derhos, som bekjendt, en aldeles faststaaende Praxis. Den Enke saaledes indrømmede Ret er imidlertid, som sagt, ikke Noget, der allerede ligger i Livsfæstet; det er en særegen Begunstigelse, som er tilstaaet hende paa Grund af hendes Stilling som Enke, og derfor knyttet til hendes Enkestand, fordi det fandtes at ville medføre en ubillig Haardhed, at Fæsterens Enke, naar hun havde mistet sin Mand, skulde kunne udsættes fra Gaarden.